

paa Landet. Det er ret mærkeligt og meget uheldigt, at Forholdene have udviklet sig saaledes. For Eksempel her i København og maaske ogsaa i andre større Byer er Arbejdsløsheden stor, medens det ude paa Landet, i Jylland, navnlig i den Egn, hvor jeg er kendt, er vanskeligt, meget vanskeligt endogsaa, at skaffe den fornødne Arbejdskraft. Nu ser jeg godt, at det er ikke nemt at bøde paa de Forhold; der kunde jo tænkes Fællesorganisationer, et Mellemlid til at skaffe Arbejdskraft fra Byen til Landet. Men jeg tror slet ikke, det lader sig gøre. Jeg ved godt, at det er Forhold, som ikke ere lette at udjævne. Men der er en anden Ting, jeg mener kan gøres, og som jeg tror kan have Betydning, og det er den, at enhver enkelt i sin Egn og sin Kreds søger at paavirke de unge Mennesker i Retning af at gøre dem forstaaeligt, at de staa sig bedst ved at blive ude paa Landet. Det, tror jeg, vil have sin Virkning.

Alt tyder jo paa, at vi ogsaa ude paa Landet gaa vanskelige Tider i Møde. Men saa bliver jo Spørgsmaalet, hvad vi skulle gøre for at raade Bod derpaa. Nu ved jeg godt, at der ikke fra Statens og Lovgivningsmagts Side kan gøres noget synderligt for at bringe Hjælp til Landbruget, det er Konjunkturerne, det kommer an paa, det er Hovedsagen, der kan nok hist og her raades Bod paa et og andet, men det er ikke noget, der betyder meget, det er jeg klar over. Men der er ogsaa en anden Retning, i hvilken der maaske kunde gøres noget, og som jeg vil tillade mig at pege paa og navnlig pege paa overfor det nydannede Ministerium, og det er, at jeg tror, at det vilde være paa Tide at standse paa den Vej, vi alt for stærkt have været inde paa i de sidste Aaringer, nemlig den Vej at give Love, der paalægge Befolkningen nye Skatter og nye Byrder, endogsaa i meget stort Omfang. Jeg tror, det er paa høje Tid at standse paa den Vej. Vi have sikkert været alt for langt inde paa den Vej i de senere Aar, idet vi næsten ikke have sluttet en eneste Samling, uden at der er vedtaget Love, der have paalagt den store almindelige Befolkning fornyede Byrder. Sidste Rigsdagssamling satte i den Henseende Kronen paa Værket, idet der da blev vedtaget vel det største Antal Love, der nogen Sinde er blevet gennemført i en enkelt Samling, og jeg tror, det var ønskeligt, om vi aldrig nogen Sinde i en Samling fik saa stort et Antal Love gennemført, for det er i Virkeligheden mere, end Befolkningen har godt af og

kan bære. Men mange af disse Love havde netop den Virkning at paalægge Kommunerne forøget Arbejde og Befolkningen nye Skatter og nye Byrder, og det var endda hele den almindelige Befolkning, altsaa lige saa godt den Del af den, der ikke havde Raad til at bære dem.

Der er ogsaa en anden Vej, vi have været inde paa, og som jeg ogsaa haaber, det nye Ministerium vil have sin Opmærksomhed henvendt paa, nemlig den, at der fra Regeringens Side fremsættes Forslag, der indskrænke den personlige Frihed og Erhvervslivet. Det er ogsaa en Vej, jeg mener, vi have været for stærkt inde paa. Vi ere, som det ærede Medlem fra Møen (Emil Petersen) forleden Dag sagde, ved at drukne i Politiforanstaltninger og Forbud og den Slags Ting. Det er paa Tide, at vi standse paa den Vej, for det staa saaledes for mig, at det ikke er ved Forbud og Indskrænkninger i den personlige Frihed, vi udvikle Personligheder. Nej, det er ved Frihed, den størst mulige Frihed, vi udvikle Personligheder og et dygtigt, kraftigt og maalbevidst Folk.

Nu føler jeg mig ikke kompetent til at give det nye Ministerium noget som helst Raad, men skulde jeg give den et godt Raad, skulde det være det saa vidt muligt at standse paa den Vej, der gaar i Retning af at paalægge den store almindelige Befolkning Skatter og nye forøgede Byrder, og at fremkomme med Lovforslag, der gaa ud paa at indskrænke den personlige Frihed og gøre Indgreb i Erhvervs- og Næringslivet. Jeg tror, Regeringen vil staa sig godt ved at tage en lille Smule Hensyn dertil.

Nu maa man ikke forstaa mig saaledes, at jeg er en Modstander af gode sociale Reformer. Det er jeg ikke, tværtimod. Men naar vi gennemføre Reformer, store sociale Reformer, saa gøre vi Uret ved at lægge Byrderne ved Reformernes Indførelse over paa Folk, der ikke i Forvejen have Raad til at bære dem.

Der er ogsaa i disse Dage talt meget om Sparsommelighed. Der har fra alle Sider lydt Røster om, at nu skulde vi rigtig til at spare. Ogsaa fra Ministerbænken er det sagt, at nu skulde der indføres større Sparsommelighed i vor Stats-husholdning. Dette har jeg ikke noget imod, tværtimod, men jeg har ingen synderlig Tro til, at man vil naa videre frem ad den Vej. Det er nemlig ikke første Gang, der her har lydt saadanne Røster. Jeg kan huske, at den tidligere Finansminister Christopher Hage i sin Tid meget